

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р **Гергана Маринова**,

член на научно жури за защита на дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Наказателен процес“, професионално направление 3.6. Право

относно дисертационния труд **„Правомощия на редовните съдебни инстанции в наказателния процес“ на Васил Митков Колев** – докторант на самостоятелна подготовка в катедра „Наказателноправни науки“ при Юридическия факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“

1. Данни за докторанта

Васил Колев е завършил специалност „Право“ в Бургаския свободен университет през 2014 г. През 2015 г. придобива юридическа правоспособност. През същата година е определен за съдебен заседател в Районен съд-Пловдив и започва работа като юрисконсулт в Интеркар 83 ЕООД – Пловдив.

2. Данни за докторантурата

Васил Колев е зачислен за докторант на самостоятелна подготовка в катедра „Наказателноправни науки“ на Юридическия факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“ на 27.01.2017 г. с тема на дисертационния труд „Правомощия на редовните съдебни инстанции в наказателния процес“, научен ръководител проф. д.ю.н. Никола Манев и срок на докторантурата 3 години. Осем месеца по-късно със заповед на ректора на Пловдивския университет от 18.09.2017 г. е отчислен е с право на защита, считано от 1.09.2017 г. Дисертационният му труд е обсъден на разширено заседание на катедрата по наказателноправни науки, проведено на 20.09.2017 г., на което е взето решение да бъде насочен към публична защита.

3. Данни за дисертационния труд и автореферата.

Дисертационният труд се състои от 252 страници и включва въведение, четири глави, заключение, библиографска справка и списък на използваните съкращения. Библиографската справка обхваща 130 заглавия, от които 124 на кирилица и 6 на латиница.

Темата на дисертационния труд е изключително широко и амбициозно формулирана особено за докторска дисертация, която обикновено е първото по-голямо научно съчинение на съответния автор. Темата включва правомощията на три съдебни инстанции – първата и двете контролни (въззивна и касационна) и би могла пълноценно да бъде разгледана по-скоро в три самостоятелни дисертации, а не в една.

Във въведението са посочени основните характеристики на съдебната власт и спецификите на наказателнопроцесуалната дейност, които според докторанта определят нейния приоритетно държавен характер. Традиционното за тази част на всяко дисертационно изследване очертаване на неговия обект, цели, задачи, актуалност и методология липсват. Те могат да бъдат открити единствено в автореферата. Тук като непосредствена задача на труда е посочен анализът на правомощията на редовните съдебни инстанции и други свързани с тях проблеми; целта е да бъдат открити най-значимите, същностни характеристики на тези правомощия, а актуалността на темата докторантът обосновава с изискването за централно място на съдебното производство, за което посочва, че е въведено с НПК от 2005 г.

Глава първа е озаглавена „Общо за правомощията на съда“, като основно място е нея заемат въпросите за: процесуалното положение на съда (той е определен като главен субект на процеса), състава на съда, актовете на съда, видовете правомощия на съда в двете фази на наказателния процес.

Глава втора е наречена „Правомощия на първоинстанционния съд – общи положения“, но основно е посветена на стадия „Подготвителни действия за разглеждане на делото в съдебно заседание“ и правомощията на съдията-докладчик в този стадий.

Глава трета има за предмет съдебното заседание на първата инстанция и започва с конкретно обосноваване на това защо тази дейност на съда е правораздавателна, а след това са разгледани правомощията на съда в отделните етапи на съдебното заседание, както и при особените правила.

Глава четвърта е посветена на правомощията на въззивната и касационната инстанция.

Авторефератът коректно отразява структурата и съдържанието на дисертационния труд.

4. Приносни моменти

Действително НПК, приет 2005 г., за пръв път формулира в нарочна разпоредба положението, че съдебното производство има централно място в наказателния процес. Но това положение никога не е било спорно в съвременната ни наказателнопроцесуална теория и практика. Напълно безспорно е и това, че съдът е главен субект на наказателния процес, осъществяващ функцията по ръководство и решаване в съдебната му фаза, както и това, че дейността му в тази фаза на процеса е правораздавателна. В тези насоки ми се струва трудно да се изведат съществени приноси, но все пак в някои части на дисертацията се откриват приносни моменти. Като такива мога да посоча:

- предложените класификации на правомощията на съда, макар че дисертацията би спечелила, ако бяха посочени смисълът и значението на тези класификации (с. 34-35, 56-56);

- систематизирането на изразените в доктрината виждания относно това, коя дейност е правораздавателна (с. 35-40);
- аргументите за неправораздавателния характер на съдебните правомощия в досъдебното производство, сред които с най-голяма тежест според мен е този за липсата на материална законна сила на постановявания съдебен акт (с. 51-54);
- съотнасянето на възприетите от докторанта белези на правораздавателната дейност (той всъщност приема бележите, изведени от проф. Кино Лазаров) с характерните особености на съдебното заседание на първата инстанция и обосноваването на тази база на извода, че въпросната дейност е правораздавателна (с. 85 и сл.).

5. Критични бележки и препоръки

Към дисертационния труд мога да отправя следните критични бележки и препоръки:

- Не съм убедена, че предложената структура е най-удачна, особено що се касае до структурата, съдържанието и наименованието на първите две глави.
- Значителни части от дисертацията не съдържат никакъв анализ, а представляват чист преразказ на НПК или директно цитиране на негови разпоредби. Това важи изцяло за глава четвърта, за голяма част от глава трета (с. 145-203) и за част от глава втора (с. 68-84). Поради това изключително се затруднявам да открия приносни моменти в тези части на труда.
- Докторантът като че ли се страхува да прави предложения *de lege ferenda* (такива напълно липсват) и да изразява лична позиция по спорните въпроси. Така например на с. 19 и 20 само отбелязва, че съществува научна дискусия относно това дали централното място

на съдебното производство е принцип на наказателния процес, но не заявява своето становище. Бих препоръчала да проявява по-голяма смелост и аналитичност, защото в научните изследвания е особено важно да заявява аргументирана позиция.

- Съгласна съм с крайния извод, че и когато одобрява споразумението, съдът правораздава. Но за мен остава неясно къде според докторанта е правният спор в случая, а именно този правен спор той определя като основен белег на правораздавателната дейност.
- На отделни места в дисертацията има тези, които не мога да приема или които не мога да разбера. Например, неразбираема за мен остана тезата на автора за наличието на абсолютни и относителни основания за отвод на член на съдебния състав (с. 27); не е вярно твърдението (на с. 182), че чл. 78а НК се прилага само спрямо пълнолетни лица и др.

6. Публикации по темата на дисертацията

Докторантът има 3 публикации по темата на дисертацията, 2 от които са под печат.

Заключение: въпреки направените критични бележки и препоръки считам, че представеният дисертационен труд „Правомощия на редовните съдебни инстанции в наказателния процес“ покрива основните изисквания на ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ, поради което му давам положителна оценка и препоръчвам на научното жури да присъди на Васил Митков Колев образователната и научна степен „доктор“.

7.12.2017 г.

Доц. д-р Гергана Маринова